

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref	Vår ref	Dato
	19/1669-	16 april 2020

Tysvær vindkraftverk – klage på NVEs godkjenning av endring av MTA- og detaljplan, MTA for 132 (66) kV nettilknytning, konsesjonsendringer og samtykke til ekspropriasjon. Vurdering av anmodning om å trekke tilbake gjeldende konsesjon. Statlig plan

1. Bakgrunn

Ved NVEs vedtak av 20. desember 2006 fikk Tysvær Vindpark AS (Tysvær Vindpark) konsesjon til å bygge og drive Tysvær vindkraftverk i Tysvær kommune. Konsesjonen omfattet et vindkraftverk med en samlet installert effekt på inntil 39 MW og en om lag 10 km lang 66 kV kraftledning fra Hersdal til Klovning transformatorstasjon. Det ble samtidig gitt ekspropriasjonstillatelse for tiltaket. Olje- og energidepartementets stadfestet etter klagebehandling NVEs vedtak den 24. juni 2008 og vedtok statlig reguleringsplan den 12. juni 2009.

I gjeldende anleggskonsesjon gitt av NVE 24. september 2015 er det satt vilkår om MTA/detaljplan. Planen skal utarbeides av konsesjonæren og godkjennes av NVE før anleggsstart.

NVE godkjente MTA/detaljplan 31. mars 2017. Vedtaket ble ikke påklaget.

Konsesjonæren søkte 7. mai 2019 om utvidet frist for idriftsettelse. 16. mai 2019 ble det søkt om endringer av konsesjonen og MTA/detaljplanen og om godkjenning av MTA for nettilknytningen. 12. september 2019 søkte konsesjonæren om ekspropriasjonstillatelse for nettilknytningen.

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
977 161 630

Avdeling
Energ- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Gro Caroline Sjølie
22 24 62 91

NVE vedtok 18. desember 2019 seks konsesjonsendringer, blant annet om økt installert effekt, utvidet planområde og utsatt frist for idriftsettelse til 31. desember 2021. Samme dag godkjente NVE endringer i MTA/detaljplan for vindkraftverket, MTA for nettilknytningen og ekspropriasjonstillatelse for etableringen av nettilknytningen.

Alle vedtak er påklaget. Flere av klagerne anmodet om utsatt iverksetting. NVE besluttet 9. mars å ikke gi utsatt iverksetting av de vedtakene som ble fattet i medhold av energiloven, mens det for vedtak om samtykke til ekspropriasjon for nettilknytningen ble gitt utsatt iverksettelse.

Tysvær Vindpark har kommentert klagen ved brev av 4. februar, 12. februar, 25. februar og 28. februar 2020. Det vises til disse i sin helhet.

NVE tok ikke klagen på endringene av MTA/detaljplan, MTA-planen for nettilknytningen, konsesjonsendringene eller ekspropriasjonstillatelsen til følge, og oversendte saken til departementet ved brev av 9. mars.

Departementet har etter klageoversendelsen fra NVE, mottatt flere brev fra klageparter som kommenterer NVEs klagebehandling. Blant annet brev av 19. mars 2020 fra advokatfirmaet Lund & Co. på vegne av Tysvær kommune.

2. Klagen

Det er mottatt 25 klager på vedtakene fattet av NVE 18. desember 2019, herunder Tysvær kommune, Rogaland fylkeskommune, Fylkesmannen i Rogaland, NOF Haugalandet, Haugesund Turistforening, Motvind Sørvest, Folkeaksjonen Nei til vindkraftverk i Tysvær (FNVT), Styret i Håland og Lønning bygdelag og en rekke privatpersoner.

Klagen dreier seg om NVEs skjønnsutøvelse vedrørende visuelle virkninger, støy, naturmangfold, kulturminner og vannforekomster. Videre mener klagerne det er begått saksbehandlingsfeil, og at NVEs vedtak er i strid med lover og forskrifter. Det klages på mangelfulle utredninger av virkninger for omgivelsene omkring vindkraftverket med hensyn til støy, skyggekast, visuelle virkninger og naturmangfold. Klagen er overlappende i klagegrunner, og departementet behandler derfor klagen tematisk, og det vises til departementets vurderinger under punkt 3.

3. Departementets vurdering

Departementet kan i klagebehandlingen prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd.

3.1. Felles klageanførsler som gjelder vedtakene av 18. desember 2019

Lovanvendelsen

Fylkesmannen i Rogaland, Rogaland fylkeskommune og Tysvær kommune m.fl. mener at de samlede endringene i prosjektet siden konsesjonen ble meddelt, er for omfattende og

ufullstendig utredet. Det kreves ny konsekvensutredning.

Tysvær kommune viser til konsekvensutredningsforskriften § 28, som sier at ansvarlig myndighet skal sørge for at oppdatert kunnskap skal ligge til grunn for konsesjonsvurderingene. Rogaland fylkeskommune påpeker at utredningskravet i henhold til EU-direktivet går lenger ved endringer enn den praksis NVE følger i slike saker. Fylkesmannen i Rogaland mener at gjeldende konsekvensutredning ikke tilfredsstillende kravene til KU-lista i konsekvensutredningsforskriften. Motvind Sørvest krever full konsekvensutredning der null-alternativet er at det ikke bygges vindkraftverk innenfor planområdet.

Konsesjonæren kommenterer at den vesentligste endringen i prosjektet sammenlignet med MTA/detaljplanen som ble godkjent i 2017, er at rotorbladene er 8 meter lengre. Endrede konsekvenser av dette er i første rekke for fugl og visuelle ulemper. Disse konsekvensene er dokumentert gjennom tilleggsutredningene fra Norconsult, samtidig som det er utført oppdaterte støy- og skyggekastberegninger for den nye turbintypen. Etter konsesjonærens syn er det gjennomført nødvendige tilleggsutredninger for konsekvensene av de omsøkte konsesjonsendringene.

Departementet viser til at beslutningsgrunnlaget for NVEs vedtak 18. desember 2019 inneholder blant annet redegjørelser for endrede virkninger knyttet til temaene støy, skyggekast, landskap, visuelle virkninger og naturmangfold.

Departementet mener i likhet med NVE at kunnskapsgrunnlaget nå er tilstrekkelig til å behandle endringene i MTA/detaljplan for vindkraftverket, MTA for nettilknytningen og konsesjonsendringene.

Naturmangfoldloven

NOF Haugalandet og FNVT anfører at bestemmelsene i naturmangfoldloven (nml.) ikke er ivaretatt. NOF Haugalandet mener at nml. §§ 8-12 ikke er vurdert, og at dette er en saksbehandlingsfeil. De påpeker at nml. § 9 alltid skal komme til anvendelse dersom kunnskapsgrunnlaget etter § 8 i samme lov ikke er godt nok. Motvind Sørvest mener vedtakene er i strid med nml. § 10.

I henhold til nml. § 7 skal prinsippene i nml. §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. NVE mener at nml. §§ 8-12 er grundig vurdert i vedtak om godkjenning av MTA/detaljplanen fra 2017, og at disse vurderingene dekker endringene som er behandlet i vedtak av 18. desember 2019.

Departementet viser til kap. 6.3 i NVEs notat «Bakgrunn for vedtak» av 18. desember 2019, hvor NVE vurderer de endrede virkningene for naturmangfoldet. Departementet mener kunnskapsgrunnlaget om virkningene for fugl og øvrig naturmangfold i området er tilstrekkelig til å fatte vedtak, og at vedtaket av 18. desember 2019 dermed ikke er i strid med nml. § 8.

Departementet mener at vedtakene er i tråd med føre-var-prinsippet i nml. § 9. NVE har i vedtaket om endret detaljplan/MTA av 18. desember 2019 satt vilkår om restriksjoner i anleggsperioden av hensyn til kongeørn, og krav om supplerende kartlegging av hubro. Undersøkelsene av hubro kan gi grunnlag for ytterligere restriksjoner i anleggsperioden.

I henhold til nml. § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut ifra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli påvirket av. Samlet belastning for økosystemet er vurdert i i NVEs vedtak om godkjenning av MTA/detaljplan av 21. mars 2017. Etter departementets vurdering gir ikke de endringene som ble behandlet i vedtak av 18. desember 2019 grunnlag for å endre NVEs vurdering av vindkraftverkets bidrag til ytterligere belastning på naturmangfoldet i regionen.

Når det gjelder nml. §§ 11 og 12 mener departementet at detaljplan/MTA konkretiserer de tiltakene som gjøres for å hindre og begrense skader på naturmangfoldet. Kostnadene for tiltakene er Tysvær Vindpark AS ansvarlig for.

Energilovforskriften

Motvind Sørvest anfører at NVEs vedtak er i strid med energilovforskriften § 3-2 når NVE uttaler at alle nødvendige tillatelser etter annet lovverk skal være på plass før anleggsstart. Motvind mener at loven krever at dette skal være redegjort for i søknadene. Motvind Sørvest viser også til energilovforskriften § 2-2 og ber om dokumentasjon på at kravet om at tildeling av konsesjoner skal skje på grunnlag av objektive, transparente og ikke-diskriminerende kriterier er oppfylt. Tom Inge og Judith Bakkevig Håland med flere viser til at allmenne og private interesser ikke er tatt hensyn til i vedtakene.

NVE viser til at energilovforskriften § 3-2 stiller krav om at søknader etter energiloven skal beskrive *“behov for tillatelser etter annen lov, herunder forholdet til kommunale planer hjemlet i plan- og bygningsloven”*. Det vises til at det er behovet for tillatelser etter andre lover, som skal beskrives i konsesjonssøknaden.

Departementet kan ikke se at vedtakene som er fattet i denne saken er i strid med energilovforskriftens bestemmelser. Energilovforskriften § 2-2 er fastsatt til gjennomføring av bestemmelser i EUs eldirektiver. Bestemmelsen gir ikke uttrykk for annet enn hva som følger av alminnelige forvaltningsrettslige regler, og er ivaretatt gjennom konsesjonsbehandlingen. Når det gjelder hensynet til allmenne og private interesser viser departementet til at dette også er vurdert i konsesjonsbehandlingen av tiltaket.

Saksbehandlingen

Motvind Sørvest mener det er saksbehandlingsfeil ved høringen fordi det ikke fremgikk tydelig hva NVE ønsket innspill på. Flere naboer mener der er en saksbehandlingsfeil at de ikke fikk informasjon fra NVE eller konsesjonær i forbindelse med høringen. Hildegunn og John Eirik Flengstad spør hvorfor ikke alle som bor innenfor en avstand fra vindturbinene på 4 ganger vindturbinens totalhøyde er blitt kontaktet. Haugesund turistforening, Bjarne

Jensen og Atle Heskja m.fl. mener deres høringsuttalelser ikke er tilstrekkelig hensyntatt i saksbehandlingen. Tysvær kommune er kritisk til at NVE ikke sendte tilleggsinformasjon i form av oppdatert støyberegning på høring. NOF Haugalandet mener NVE har sett bort fra alle opplysninger som er sendt inn angående overvintrende rovfugl, og at dette er en saksbehandlingsfeil. Det påpekes også at MTA ikke kan godkjennes når det er grove feil i saksgrunnlaget, og viser blant annet til at det er 170 meter mellom kongeørnreiret og nærmeste turbin, ikke 500 meter som det framgår av rapporten.

Tysvær Vindpark opplyser at alle grunn- og rettighetshavere innenfor planområdet, eiendommer som berøres av adkomstveier, nettilknytning eller andre fysiske installasjoner, samt eiendommer med boliger som kan bli berørt av støy- og/eller skyggekastvirkninger over anbefalte retningslinjer, er blitt direkte varslet.

Departementet viser til høringsbrev av 28. mai 2019. Her framgår det etter departementets syn tydelig hva slags endringssøknader og planer som blir sendt på høring, og at NVE ønsker innspill på de framlagte dokumentene. Departementet kan ikke se at det foreligger saksbehandlingsfeil knyttet til høringen av dokumentene som lå til grunn for vedtakene av 18. desember 2019.

NVE viser til vedlegg 1 i "Bakgrunn for vedtak om konsesjonsendringer og godkjenning av endring av detaljplan og MTA" av 18. desember 2019. NVE vurderer all informasjon som spilles inn i høringsuttalelser. Hensikten med å sammenfatte mottatte uttalelser er å gi et overordnet innblikk i hvilke temaer som tas opp i de ulike uttalelsene.

Departementet viser til at det er de endrede virkninger som følge av de omsøkte endringene i konsesjonen og detaljplan/MTA som har vært behandlet av NVE. Alle høringsinnspill som omhandler disse endringene inngår i beslutningsgrunnlaget i saken. Departementet mener at det ikke foreligger saksbehandlingsfeil knyttet til høringen eller myndighetenes behandling av mottatte uttalelser.

3.2. Klagegrunner som gjelder endringer i gjeldende konsesjon og godkjent MTA/detaljplan for vindkraftverket

Utsatt frist for idriftsettelse

Flere klagere mener at det er feil å legge vekt på at det er medgått tid til forhandling med nye turbinleverandører etter at tidligere aktuell leverandør gikk konkurs. Motvind Sørvest mener at dette både er feil faktum og at det ikke går fram av de dokumentene som ble sendt på høring. Motvind Sørvest mener det ikke foreligger saklige grunner for å innvilge søknaden om utsatt frist for idriftsettelse. Tidsplanen i godkjent detaljplan/MTA er ikke fulgt av konsesjonær, og søknaden om utsatt frist for idriftsettelse skulle derfor vært avslått. Bjørn Halvor Åsland påpeker at det er rimelig at frist for idriftsettelse settes for å sikre forutsigbarhet både for utbygger, samfunnet og grunneiere. Når fristen for idriftsettelse blir utsatt, bryter dette med grunneiernes interesser.

Konsesjonæren mener at Senvions økonomiske problemer utvilsomt nødvendiggjorde endring av vindturbinleverandør, og at dette medførte forsinkelse i utbyggingen av Tysvær vindkraftverk.

NVE viser til at vindturbinene som lå til grunn for detaljplan/MTA som ble godkjent i 2017 ikke lenger er tilgjengelige, og at dette er offentlig kjent informasjon, som ifølge NVE ga saklig grunn til å utvide fristen.

I anleggskonsesjoner settes det vilkår med tidsfrist for når vindkraftverket må være ferdig bygget og satt i drift. I anleggskonsesjonen til Tysvær vindkraftverk av 24. september 2015 heter det at "*konsesjonæren kan søke om forlengelse av fristen for [...] idriftsettelse.*"

Tysvær vindkraftverk fikk ved NVEs vedtak av 11. november 2015 utsatt frist for idriftsettelse til 31. desember 2020.

Endringsadgangen følger av vindkraftverkets anleggskonsesjon. I tillegg er det adgang etter energiloven § 10-4 å endre vilkår i konsesjoner. Energiloven § 10-4 lyder som følger:

"§ 10-4.(Omgjøring)

I særlige tilfelle kan de fastsatte vilkår endres av hensyn til allmenne interesser. Det skal tas hensyn til kostnadene en endring vil påføre konsesjonæren og de fordeler og ulemper endringen for øvrig vil medføre.

Endringer i vilkårene kan også foretas etter søknad fra konsesjonæren. Bestemmelsene i § 2-1 får anvendelse så langt de passer."

I forarbeidene er det uttalt at endringer etter søknad fra konsesjonæren "*kan være aktuelle dersom konsesjonæren kan påvise at et tyngende vilkår ikke lenger fremmer sitt formål eller at fordelene ved et vilkår ikke lenger står i forhold til omkostninger det medfører for konsesjonæren.*", jf. Ot.prp. nr. 43 (1989-1990) på side 97.

Departementet understreker at enhver søknad om fristutsettelse må vurderes konkret. Det må bero på forvaltningens og dermed konsesjonsmyndighetenes alminnelige skjønn om en søknad skal innvilges. Konsesjonen ble gitt av departementet i 2008 basert på godkjente konsekvensutredninger.

Som påpekt av klager skal frist for idriftsettelse settes for å sikre forutsigbarhet både for utbygger, samfunnet og grunneiere. Når fristen for idriftsettelse blir utsatt, kan dette være i strid med grunneiernes interesser og det båndlegger areal i kommunen. Departementet mener at dette er ulemper som skal vektlegges i vurderingen om det skal gis utsatt frist for idriftsettelse. Imidlertid viser konsesjonæren til at vilkåret om idriftsettelse 31. desember 2020 er tyngende. Konsesjonæren har kommet langt i forberedelsene for å realisere vindkraftverket. Detaljplanen ble vedtatt i 2017, og den etterfølgende søknaden gjelder kun mindre endringer. Plassering, totalhøyde og antall turbiner er uendret fra godkjent MTA fra

2017. Turbintårnet er imidlertid redusert med 8 meter og vingene er økt tilsvarende (8 meter). Veinettet og øvrig infrastruktur er i hovedsak som i godkjent MTA fra 2017. Departementet finner grunn til å legge vekt på at vindturbinene som lå til grunn for MTA/detaljplan fra 2017 ikke lenger er tilgjengelige i markedet. Det søkes om å øke samlet effekt fra 39 til 47.3 MW. Installert effekt pr turbin økes fra 3.4 til 4,3 MW. Det er kun søkt om en mindre utvidelse av planområdet. Departementet legger vekt på at vindkraftverket ikke er vesentlig endret fra vedtatt MTA/detaljplan fra 2017.

Departementet har kommet til at NVEs godkjenning av forlenget frist for idriftsettelse skal stadfestes.

Planområdets utstrekning

Konsesjonæren søker om å utvide planområdet for den statlige reguleringsplanen med ca. 0,027 km² på grunn av vingesveip utenfor plangrensen og omlegging av vei for å redusere landskapsvirkningene.

Motvind Sørvest anfører at det ikke foreligger noe "*opprinnelig planområde*", kun statlig plan fra 2009, som ikke samsvarer med den godkjente utvidelsen av planområdet, og mener vedtaket om utvidelse av planområde derfor må trekkes tilbake.

NVE legger til grunn at endringene av planområdet er innenfor det opprinnelig gitte konsesjonsområdet, men at dette er en konsesjonspliktig endring ettersom konsesjonen senere er oppdatert med kart tilsvarende statlig reguleringsplan for tiltaket.

Departementet viser til at endringene av planområdet er vurdert i NVEs bakgrunnsnotat av 18. desember 2019 kap. 5.4. Departementet er enig med NVE i at endringene av virkningene for omgivelsene sammenlignet med godkjent MTA i 2017 er beskjedne. Det er først og fremst endringene av turbinenes vingelengde som potensielt kan medføre økt kollisjonsrisiko for fugl.

Støy

FNVT, Motvind Sørvest med flere klager på at utbyggingsløsningen i MTA medfører økte støyvirkninger, og at støyvirkningene er for dårlig utredet. Det klages på at det bare opereres med desibel (dBA), og ikke med målinger av lavfrekvent støy og infralyd (dBLin). Det vises til klagen i NVEs oversendelse 9. mars.

Konsesjonæren har tidligere redegjort for hvordan støyanalysen er gjennomført, samt hvilke parametere som er lagt til grunn. Departementet viser til beskrivelsen i NVEs oversendelse 9. mars.

I NVEs notat «Bakgrunn for vedtak» av 18. desember 2019 kap. 6.4 har direktoratet vurdert temaet støy. NVE mener at konsesjonæren på en tilfredsstillende måte har redegjort for hvordan turbinene skal kjøres i støyreduert modus, tematikken knyttet til rentoner og støy fra massetak/anleggsstøy.

Departementet konstaterer at det alltid vil være usikkerhet om støyutbredelse, blant annet fordi spesielle meteorologiske forhold kan gi økt støynivå. Departementet viser til at NVE har satt vilkår for støy og skyggekast. For de 11 bygningene som eksponeres for støy over L_{den} 45 dBA i medhold av worst case beregningen, settes det vilkår om fremlegging av forslag til avbøtende tiltak. Dette skal godkjennes av NVE før arbeider med internveier/ turbinfundament etc. kan påbegynnes. Videre er det satt vilkår om etterundersøkelser for støy og skyggekast. Departementet slutter seg til disse vilkårene.

Departementet kan ikke se at klagen kommer med nye opplysninger som gir grunnlag for å endre NVEs vurdering av temaet støy.

Vedrørende anførsler om at ikke all berørt bebyggelse er med i støyberegningene, tar departementet til etterretning konsesjonærens informasjon om at bygningene som er inkludert i støyberegningen, er basert på de som var registrert per august 2019.

Skyggekast

Motvind Sørvest med flere anfører at det vil bli økt omfang av skyggekast. Klagerne viser til at 34 nabobygninger forventes å bli eksponert for faktisk skyggekast over anbefalte grenseverdi på åtte timer per år.

Det framgår av kapittel 6 i MTA-planen at avbøtende tiltak knyttet til skyggekast kan være å benytte styring av spesifikke turbiner der turbinene blir stengt ned i perioder det finnes risiko for at det vil oppstå skyggekast på bygningene i et slikt omfang at grenseverdiene overskrides.

Konsesjonær uttaler i MTA-planen at det er turbinene 3, 7 og 11 som vil forårsake størst skyggekastbelastning for nabobebyggelsen. For å oppnå akseptable verdier av faktisk skyggekast, er det imidlertid behov for at samtlige turbiner stenges ned i perioder.

Departementet viser til at det i gjeldende konsesjon er satt vilkår om at konsesjonær skal fremlegge en plan for NVE med forslag til gjennomføring og kostnader knyttet til måling av reelt skyggekast gjennom et år etter at vindkraftverket er satt i drift (vilkår nr. 14). NVE påpeker i oversendelsen at det ved en inkurie ikke er satt vilkår i konsesjonen eller ved godkjenning av detaljplan/MTA om at skyggekastomfanget ved skyggekastfølsomme bygninger ikke skal overskride anbefalte grenseverdi på 8 timer faktisk skyggekast per år.

Departementet fastsetter av disse årsaker følgende vilkår til godkjenningen av detaljplan/MTA:

"Omfanget av skyggekast ved bygninger med skyggekastfølsom bruk skal ikke overstige åtte timer faktisk skyggekast per år eller 30 minutter per dag. Konsesjonær skal legge fram informasjon om hvilke tiltak som skal gjennomføres for å avbøte beregnet

skyggekastomfang over anbefalte grenseverdier for NVE innen en frist direktoratet fastsetter."

Fugl

Flere klageparter mener det økte sveipearealet til rotorbladene vil medføre økte negative virkninger for fugl, og at dette ikke er tilstrekkelig utredet. FNVT viser til restriksjonene i perioden 01.02.-31.07 av hensyn til et kongeørnreir, men påpeker at dette kun gjelder i anleggsfasen. Flere klagere antyder at det er uheldig at restriksjonen faller bort dersom hekking ikke påvises, fordi det kan bidra til å hindre hekking på reirplassen. NOF Haugalandet mener det er grove feil i saksgrunnlaget, og viser til at det er 170 meter mellom kongeørnreiret og nærmeste turbin, ikke 500 meter som det står i rapporten. Siste oppdatering av fugl som ble gjennomført høsten 2019, var mangelfull og har faktafeil. Fylkesmannen i Rogaland mener at det ikke er tilstrekkelig å vurdere hekkeaktivitet kun knyttet til reiret, men at hekkeaktivitet må vurderes innenfor en kilometers avstand til reiret.

Konsesjonæren vil undersøke den eksakte plasseringen av kongeørnreiret, og endre buffersonen hvis det er avvik fra forundersøkelsene som ble gjennomført i 2017. Konsesjonæren tar Fylkesmannens innspill om å vurdere hekkeaktivitet innenfor en kilometers avstand til reiret til etterretning, og at dette vil bli innarbeidet i overvåkingsprogrammet. Når det gjelder undersøkelser av hubro, vil undersøkelsene bli gjennomført før oppstart av anleggsarbeidene og fortsette gjennom anleggsperioden, i tillegg til at undersøkelser av hubro vil inngå i etterundersøkelsene som konsesjonæren er pålagt å gjennomføre.

Departementet påpeker at vindkraftverkets virkninger for fugl ble grundig vurdert i godkjenning av MTA/detaljplan i 2017 og i endringsvedtaket til MTA/detaljplan 18. desember 2019, kap. 6.3. NVE vurderte i dette siste vedtaket at ingen av de omsøkte endringene har et omfang som medfører noen vesentlig endring av virkningene for fugl. For øvrig ble både forholdet til kongeørn og hubro vurdert i konsesjonsbehandlingen av Tysvær vindkraftverk.

Departementet viser til NVEs vurderinger av virkninger på fugl og slutter seg til disse. Konsesjonsmyndighetene har satt de vilkår som skal til om kartlegging og restriksjoner i anleggsarbeidet av hensyn til hønsehauk, hubro og kongeørn.

Kulturminner

Frode Hervik har meldt inn ett uregistrert kulturminne (bogastille) som antas å være automatisk fredet, samt flere andre mulige kulturminner. Han ber om at kulturminnemyndighetene blir koblet inn for å gjennomføre registreringer og undersøkelser, samt at skjermende tiltak som tar hensyn til kulturminnet må gjennomføres.

Konsesjonæren vil ta kontakt med fylkeskommunen for å kartlegge og undersøke status og eventuelle buffersoner for de tidligere uregistrerte kulturminnene. Det konkrete uregistrerte

kulturminnet er lokalisert og kartfestet av Rogaland fylkeskommune, som vil komme tilbake med status og behov for ev. buffersone.

Departementet understreker at konsesjonær er pålagt de kravene som følger av kulturminneloven. Videre viser departementet til at søkerens MTA/detaljplan beskriver hvordan kulturminner skal hensyntas under anleggsarbeidet ved merking i terreng.

Drikkevann

Flere klagere nevner virkninger for drikkevann og ulike drikkevannskilder. Det bes om at konsesjonæren pålegges å kontakte klagepartene for blant annet å komme til enighet om avbøtende tiltak knyttet til drikkevann.

Konsesjonæren vil før anleggsstart kartlegge samtlige private drikkevannskilder som har nedslagsfelt innenfor planområdet til vindkraftverket. Det vil også bli tatt vannprøver i og etter anleggsperioden. Eiere av boligene tilknyttet drikkevannskilden vil bli kontaktet i forbindelse med kartleggingen og vannprøvene. Det vil bli utarbeidet en tiltaksplan for de private drikkevannskildene.

Departementet viser til at hensynet til drikkevann er omtalt i MTA-planen datert 16. desember 2016. Det er i denne planen nevnt at det er klart at verken ledningstraseen eller vindkraftområdet er tilsigareal for offentlig drikkevann. Imidlertid vil det foregå bygging av turbiner, veier og kraftledning i områder som er tilsigareal for privat drikkevann. Før anleggsstart skal konsesjonæren kartlegge alle private drikkevannskilder som har nedslagsfelt innenfor planområdet. Videre legger departementet vekt på at det skal utarbeides en tiltaksplan for de private drikkevannskildene. Departementet mener dette gir en tilstrekkelig sikkerhet for drikkevann.

Garantistillelse

Haugesund Turistforening krever at det stilles krav om garantistillelse fra dag én, og at innholdet i denne må være offentlig.

NVE viser til konsesjonsvilkår nr. 5 som blant annet stiller krav om at konsesjonær innen utgangen av det 12. driftsåret skal oversende NVE et konkret forslag til garantistillelse som sikrer kostnadsdekning for fjerning av vindturbinene og tilbakeføring av området ved konsesjonsperiodens utløp. Departementet viser til at vindturbiner i dag har en teknisk levetid på 25-30 år. Departementet kan ikke se for seg at insolvens skulle føre til varig driftsstans før det 12. driftsåret. Vilkåret anses å gi tilstrekkelig sikkerhet for nedleggingskostnadene. Departementet er enig med NVE om at det ikke er nødvendig å sette supplerende vilkår knyttet til nedlegging i MTA-godkjenningen.

Jordvern og landskapsvirkninger av veier

Fylkesmannen i Rogaland hevder at det må legges vekt på jordvern og landskapsvirkninger ved opparbeidelse av veier og plassering av turbiner. Fylkesmannen er uenig i NVEs vurdering om at det ikke er nødvendig med illustrasjoner av veianlegg og annen

infrastruktur. Rogaland fylkeskommune mener at veiene er for dårlig beskrevet, og at konsekvensene av alternativ lokalisering ikke er tilstrekkelig utredet i detaljplanen/MTA. Flere klagere påpeker at større turbiner gir større veier og større skjæringer og fyllinger.

Departementet viser til NVEs vurderinger i vedtaket om godkjenning av detaljplan/MTA fra 2017 og til kap. 6.2 i vedtaket av 18. desember 2019. Departementet er enig med NVE i at veiene er tilstrekkelig beskrevet og utredet. Videre legger departementet vekt på at det er stilt krav om at det skal benyttes landskapsarkitekt i utforming av veiene.

3.3. Klage på godkjenning av MTA-plan for nettilknytningen

Lovanvendelsen og saksbehandlingen

Motvind Sørvest mener at MTA ikke inneholder noen beskrivelse av hvordan forurensning av vannkilden Lønningsvannet skal unngås. Det er ikke gjort vurderinger av alternativer til kreosotmaster, det er ikke omtalt noe internkontrollsystem, det er feil i tidsplanen og kravene i NVEs veileder til beskrivelse av terrenginngrep og istandsetting er ikke oppfylt.

Helga Marie Sulen Sund og Per Inge Iversen med flere mener at risikoen for forurensning fra kreosotstolper ikke er godt nok utredet. De viser til at de har husdyr som drikker av bekker som har utspring nær planlagte stolper. Bjørn Halvor Åsland skriver at ledningstraseen vil gå like i nærheten av gårdens driftsbygning, og at klausuleringsbeltet vil legge begrensninger for videre utvikling av gården. Han etterlyser bedre kart som viser nøyaktig hvor ledningen vil krysse eiendommen.

Konsesjonæren skal ha prosedyrer og tiltak knyttet til lagring av stolpene, som skal minimere risikoen for forurensning. Dette vil være en del av prosjektets internkontrollsystem.

Tiltak for å redusere risikoen for forurensning er beskrevet i kapittel 4.5 i MTA for nettilknytningen. Departementet viser til denne vurderingen. Departementet viser også til at temaene forurensning, drikkevann og mellomlagring av kreosotmaster er redegjort for i NVEs godkjenning av MTA-planen av 18. desember 2019. Departementet minner om at det er konsesjonærs ansvar å avklare og innhente nødvendige tillatelser etter annet lovverk, og ber konsesjonær merke seg fylkesmannens merknad om at inngrep i kantsonen skal begrenses til et absolutt minimum. Departementet viser for øvrig til at krav om internkontroll følger av energilovforskriften § 3-7.

Naturmangfold

Fylkesmannen i Rogaland mener at det må monteres fugleavvisere også på luftspenn mellom mast 50 og 54 (leveområde for hønefugl) og mellom mast 1 og 11 (restriksjonsområde for fugl). Motvind Sørvest mener det må være samsvar mellom restriksjonsområde og -periode i MTA for vindkraftverket og nettilknytningen.

Departementet viser til at det både i godkjenningen av MTA for nettilknytningen og for vindkraftverket er satt vilkår om en restriksjonsperiode for anleggsarbeid i nærheten av kongeørnreiret, og at restriksjonsperioden i begge vedtakene er angitt å være mellom 1. februar og 31. juli. Når det gjelder ytterligere montering av fugleavvisere, viser departementet til at dette er kommentert av NVE i vedtak av 18. desember 2019. Departementet slutter seg til NVEs vurderinger.

Elektromagnetiske felt

Helga Marie Sulen Sund og Per Inge Iversen med flere er bekymret for virkningene av elektromagnetiske felt for mennesker og dyr. Bjørn Halvor Åsland anfører at det ved oppføring av nye elektriske anlegg eller oppgradering av eksisterende anlegg, skal utredes om magnetfelt i nærliggende bygg kan bli høyere enn 0,4 µT. Han mener at en slik utredning mangler.

Virkinger av elektromagnetiske felt for mennesker er etter NVEs vurdering ikke relevant i denne saken. NVE mener at det ikke er kjente virkninger av elektromagnetiske felt på beitedyr. Departementet bemerker at det ikke er boliger nærmere enn 60 meter fra kraftledningen, og dermed er godt utenfor utredningsgrensen på 0,4 µT ved en kraftledning på 66 kV.

Kulturminner

Helga Marie Sulen Sund og Per Inge Iversen påpeker at det i MTA framgår at det er funnet et nytt kulturminne på deres eiendom, og at dette skal avmerkes i terreng før anleggsstart med buffersone på fem meter. Kulturminnet er imidlertid ikke tegnet inn i planens kart, og er ikke gitt eget ID-nummer i planen. Det samme gjelder nyere tids kulturminner ved Rabben. De mener derfor at hensynet til kulturminner ikke er godt nok synliggjort i MTA.

Når det gjelder uregistrerte kulturminner, vil konsesjonæren ta kontakt med kulturavdelingen i Rogaland fylkeskommune for å kartlegge og undersøke status og eventuelle buffersone for disse.

Departementet understreker at konsesjonæren er pålagt de kravene som følger av kulturminneloven. Videre viser departementet til at MTA beskriver hvordan kulturminner skal hensyntas under anleggsarbeidet med merking i terreng.

3.4. Klage på NVEs vedtak om ekspropriasjonstillatelse

Etter lov om overføring av fast eiendom av 23. oktober 1959 (ekspropriasjonsloven) § 2 nr. 19 er det søkt om tillatelse til å foreta ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for å utvide byggeforbudsbeltet/klausuleringsbeltet i ledningstraseen fra om lag 26 meter til om lag 30 meter og om mindre justeringer av traseen for Tysvær vindkraftverk.

For at det skal kunne gis ekspropriasjonstillatelse må fordelene ved tiltaket utvilsomt være større enn ulempene, jf. overføringslova § 2 annet ledd. Hvorvidt det skal gis samtykke til

ekspropriasjon i dette tilfellet beror på en interesseavveining mellom ulempene ved inngrep i grunneiernes eiendom og fordelene ved nettilknytningen.

Helga Marie Sulen Sund, som er eier av utmark på Håland gnr./bnr. 26/2, er berørt av konsedert ledning gjennom bruk av området til beitedyr og rekreasjon. Sund er bekymret for virkninger av elektromagnetiske felt for mennesker og dyr. Hun opplyser at dyrene har drikkevann fra bekker med utspring nær planlagte stolpepunkter og ønsker risikoen ved dette bedre utredet.

Virkninger av elektromagnetiske felt for mennesker er etter NVEs vurdering ikke relevant i denne saken, jf. vurderinger i konsesjonssaken. NVE konstaterer at det ikke er kjente virkninger av elektromagnetiske felt på beitedyr. Departementet er enig i denne vurderingen.

Styret i Håland og Lønning bygdelag viser til at flere grunneiere i området Håland-Lønning har uttalt seg i forbindelse med høring av ekspropriasjonssøknaden. De ønsker ikke at kraftledningen blir dimensjonert for 132 kV. Området er allerede berørt av kraftledninger til prosessanlegget på Kårstø. Videre anføres det at en ny kraftledning vil medføre ytterligere kollisjonsfare for fugl, og den vil ligge tett på hubrolokaliteter. Rogaland fylkeskommune v/fylkesrådmannen vurderer det slik at det bør gjøres en prinsipiell gjennomgang av hjemmelsgrunnlaget for ekspropriasjon i vindkraftprosjekter som Tysvær vindkraftverk, ikke minst i forhold til at det er private utenlandske interessenter som står bak utbyggingen.

Motvind Sørvest og Bjørn Halvor Åsland er uenige i NVEs interesseavveining i ekspropriasjonstillatelsen. De mener den økte energiproduksjonen ikke er i samfunnets interesse, fordi anleggets energiproduksjon ikke er viktig for forsyningssikkerheten i Norge.

NVE skriver at bakgrunnen for søknaden er at konsesjonær ønsker å bygge en ledning som er klargjort for 132 kV, slik at det ikke er nødvendig å bygge ny ledning når Haugaland Kraft Nett AS skal oppgradere det lokale nettet til 132 kV på et senere tidspunkt. Dette er ifølge NVE en samfunnsmessig fordel som overstiger de negative virkningene av de utvidede rettighetene. Departementet er enig i denne vurderingen.

Departementet legger til grunn at utvidelsen av beltet til ledningen fra 26 til 30 meter blant annet betyr en liten økning av det arealet det normalt ikke kan oppføres bygninger, og gir Tysvær Vindpark rett til å rydde skog på det utvidete arealet. Nettilknytningen går gjennom utmark, og det er ikke boliger nærmere enn 60 meter fra kraftledningen. Er det behov for skogrydding i det økte klausuleringsbeltet, vil erstatning for tapt produksjonsareal vurderes ved skjønn.

Departementet kan ikke se at det i klagene presenteres ny informasjon som gir grunnlag for å endre NVEs vedtak av 18. desember 2019.

Etter en samlet vurdering har departementet funnet at de samfunnsmessige fordelene som oppnås utvilsomt er større enn skader og ulemper som påføres den enkelte grunneier eller andre interesser.

3.5. Anmodning om at øvrige vedtak er ugyldige og må trekkes tilbake

Tysvær kommune mener at dersom en utbygging i tråd med konsesjonen ikke foretas innen rimelig tid etter at konsesjon er gitt, bør konsesjonen vurderes på nytt og at etterfølgende søknader om endringer i opprinnelig konsesjon kan føre til at konsesjonen ikke lenger står ved lag. Flere klageparter anfører at konsesjonæren flere ganger har søkt om endring av vilkår i konsesjonen, og at konsesjonæren ikke har klart å gjennomføre konsesjonsforpliktelsene. De mener at dette taler for at konsesjonen bør trekkes tilbake. Haugesund turistforening mener hensynet til den som har fått en rettighet ikke kan veie tyngre enn allmenne hensyn, når konsesjonær ikke har innrettet seg etter det opprinnelige konsesjonsvedtaket, og det har gått så mange år uten at anlegget er realisert. Flere klagere mener det er brudd på informasjonsplikten når de som bor i området ikke har fått direkte informasjon eller er blitt gjort kjent med vedtak som er fattet i saken, og at vedtak som er fattet av NVE og departementet før 18. desember 2019 derfor må kjennes ugyldige.

Det følger av energiloven § 10-3 tredje ledd at en konsesjon kan trekkes tilbake dersom *“konsesjonen er gitt på grunnlag av uriktige eller ufullstendige opplysninger om forhold av vesentlig betydning.”*

Departementet peker på at det er et kvalifiserte krav som skal være oppfylt for at en konsesjon i medhold av denne bestemmelsen skal trekkes tilbake. Vesentlighetskravet er satt av hensyn til de konsekvenser en slik tilbaketrekking vil kunne få for konsesjonæren og andre som har innrettet seg etter vedtakets innhold.

Departementet kan ikke se at konsesjonen verken er gitt på bakgrunn av uriktige opplysninger eller at kunnskapsgrunnlaget var ufullstendig da vedtak ble fattet.

Etter forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c) er det hjemmel for omgjøring av egne vedtak dersom *“vedtaket må anses som ugyldig”*. Brudd på forvaltningslovens saksbehandlingsregler kan føre til ugyldighet, men et vedtak er likevel gyldig når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold. Vedtak kan også anses ugyldig dersom det viser seg at avgjørelsen er truffet på feil eller ufullstendig faktisk grunnlag. På samme måte som for saksbehandlingsfeil, vil vedtaket imidlertid likevel være gyldig når det er grunn til å regne med at feil eller ufullstendig faktisk grunnlag ikke har virket bestemmende på vedtakets innhold.

Departementet kan ikke se at det foreligger brudd på forvaltningslovens eller energilovens saksbehandlingsregler. Videre kan departementet heller ikke se at konsesjonsvedtaket for Tysvær vindkraftverk er truffet på feil eller ufullstendig faktisk grunnlag.

Departementet har kommet til at det ikke er noe grunnlag for at konsesjonen skal trekkes tilbake.

3.6. Annet

Ved brev av 22. januar opplyser konsesjonæren at NVEs vedtak om konsesjonsendringer av 18. desember 2019 kulepunkt nr. 2 om økt spenning på det interne jordkabelanlegget fra 22 kV til 33 kV, er basert på en misforståelse. Konsesjonær understreker at det ikke er søkt om å endre spenningsnivået på det interne nettet.

Departementet konstaterer at tillatelsen til å endre spenningsnivået på det interne jordkabelanlegget ble gitt ved en misforståelse. Departementet opphever denne endringen som en del av klagebehandlingen.

3.7. Statlig arealplan

Innledning

Olje- og energidepartementet viser til brev av 23. oktober 2019 fra advokatfirmaet Thommessen på vegne av Tysvær Vindpark, der det anmodes om at konsesjonen til Tysvær vindkraftverk, med gitte endringer, gis virkning som statlig arealplan.

Bakgrunn

Departementet vedtok statlig reguleringsplan den 12. juni 2009 som etter søknad ble vedtatt justert av Tysvær kommune 28. august 2014 som endring av reguleringsplan. Justeringen av reguleringsplanen ble ikke påklaget.

Etter at opprinnelig turbinleverandør Senvion begjærte seg selv konkurs våren 2019, var det nødvendig for konsesjonæren å endre turbinleverandør. For å få utnyttet konsesjonsgitt effekt fullt ut og optimalisere parken med nyeste tilgjengelige teknologi, ble det etter detaljprosjektering og turbinanskaffelsesprosess søkt om enkelte mindre endringer i konsesjon og MTA, med søknad til kommunen om tilhørende endringer i gjeldende reguleringsplan. Alle utvidelser av planområdet ligger innenfor opprinnelig konsekvensutredet planområde og den omsøkte utvidelsen av planområdet av hensyn til vei tilsvarer opprinnelig konsesjonsgitt veiløsning.

Den 1. oktober 2019 vedtok kommunestyret i Tysvær krav om at det foretas ny konsesjonsbehandling og konsekvensutredning av prosjektet. Omsøkt utvidelse av planområdet av hensyn til vingesveip ble ikke godkjent.

Det er på denne bakgrunn uklart for Tysvær Vindpark hva som er status for de omsøkte endringene i reguleringsplanen samt hvorvidt, og eventuelt når, kommunen ser for seg å behandle endringene.

18. februar vedtok Tysvær kommune følgende:

"1. Kommunestyret krever at Olje- og energidepartementet ikke gir konsesjonen til Tysvær vindpark virkning som statlig plan etter plan- og bygningslova §6-4. Et slikt vedtak vil sette kommunen sin planmyndighet til sides uten at det er særlige nasjonale interesser som skal ivaretas i denne saken.

2. NVE legger til grunn at Tysvær vindkraftverk har en gyldig konsesjon, og at det derfor bare er de endringer som søkes godkjent som skal vurderes nå. Det er et riktig rettslig utgangspunkt at en konsesjon ikke uten videre kan trekkes tilbake, men det er likevel viktige unntak fra dette utgangspunktet. Dersom en utbygging i tråd med konsesjonen ikke foretas innen rimelig tid etter at konsesjon er gitt, kan innehaveren av konsesjonen risikere at endrede forhold krever at konsesjonen vurderes på nytt. Og på samme måte kan etterfølgende søknader om å endre den opprinnelige konsesjonen føre til at konsesjonen ikke lenger står ved lag.

Konsesjon skal bare gis dersom de samfunnsmessige fordeler er større enn de samfunnsmessige ulemper. Utredninger av de samlede virkninger av et omsøkt tiltak er det rettslige og faktiske fundamentet for enhver konsesjon. Med de samfunnsendringer som permanent finner sted, har bestemmelsene om konsekvensutredninger i all tid inneholdt et prinsipp om nærhet i tid mellom konsekvensutredningene og iverksetting av tiltaket. Loven har frister for igangsetting av et konsedert tiltak og frister for hvor gamle konsekvensutredninger kan være. Virkningene av at slike frister oversettes, kan være at konsesjonen bortfaller. NVE har i en rapport til OED om konsesjonssystemet for vindkraft 20. januar 2020 anerkjent at det er et problem ved vårt konsesjonssystem at det går så lang tid fra utredningsfasen til igangsetting av vindkraftprosjekter. Det er en kjensgjerning at risikoen for at grunnlaget for en konsesjon blir forrykket på grunn av lang tid mellom konsesjon og utbygging, er konsesjonærens og ikke de berørte interesser og lokalsamfunn. Gamle konsekvensutredninger og konsekvensutredningsforskriften § 28 sier at ansvarlig myndighet skal sørge for at oppdatert kunnskap skal ligge til grunn for konsesjonsvurderingene. Vi viser også til tidligere plan- og bygningslov § 33-8 som krevde ny konsekvensutredning dersom tiltaket ikke var påbegynt innen fem år etter konsekvensutredningen. Tysvær kommune mener at mange viktige momenter er oversett i konsekvensutredningen og at denne er mangelfull i nevner i denne sammenheng, i tillegg til det som allerede er trekt frem i saksframlegget:

- Forurensning, visuell og vurdering av risiko for forurensning i vassdraget*
- Konsekvensutredning for hvilken risiko utbyggingen vil ha for elvemuslingen i Årvikelva?*
- Konsekvensutredning i forhold til eventuell utfylling i Litlavatnet*
- Hvilken konsekvensutredning er gjort i forhold til tidligere Hervik vassverk sitt høydebasseng og fremtidig bruk av dette?*
- Vurdering og risikovurdering av nylig varig freda kulturminner (bogastiller)i området der vindturbinar og vegar er planlagt og som Rogaland fylkeskommune nylig har vernet.*
- Risikovurdering og konsekvensutredning i forhold til TV signaler*
- Vurdering topografiske utfordringer ved utvikling av vindparker.*

- Helsekonsekvensutredning for berørte naboer, jf. lov om folkehelsearbeid §11.

3. Det har tilkommet ny kunnskap om konsesjonsområdets betydning for fugletrekk etter at konsekvensutredningen ble gjennomført. Av Nasjonal Ramme for vindkraft, utarbeidet av NVE, framgår det at området hvor Tysvær vindkraftverk er planlagt bygget var nær ved å bli ekskludert som område for utbygging, etter forslag fra Miljødirektoratet om eksklusjon av hensyn til trekkfugler. I konsekvensutredningen fra 2003 står det at det er «mangelfullt med opplysninger» om trekk og overvintring i konsesjonsområdet. Miljødirektoratets vurderinger av områdets verdi for fuglelivet representerer altså ny kunnskap, som ikke er vurdert i konsekvensutredningen av vindkraftverket. Det samme gjelder det faktum at det nå er påvist et ørnerede inne i konsesjonsområdet. Det bør derfor foretas nye vurderinger i lys av det Miljødirektoratet har påpekt, før det tas ny stilling til spørsmålet om konsesjon.

4. Kommunen krever en forklaring på hva støyreduert modus innebærer og hvordan det kan følges opp konkret av kommunen selv og andre berørte parter at dette faktisk skjer. Det settes som vilkår i en eventuell godkjenning at overvåkingsplanen foreligger før idriftsettelsen av kraftverket. Det er ikke holdbart at berørte parter kan måtte leve med støy utover for høye verdier i over et år. Kommunen krever å få overvåkingsplanen forelagt til uttalelse.

5. I rapporten «Konsesjonsprosessen for vindkraft på land, januar 2020(nr 3/2020) til OED tar NVE opp problemer med dagens konsesjonsbehandling av vindkraftverk og foreslår en rekke forbedringer. Et tiltak er å revidere utredningskravene i vindkraftsaker. Når NVE anerkjenner at utredningene av vindkraftsaker per nå ikke er god nok, bør dette tas i betraktning i pågående prosesser hvor konsesjons- og utbyggingsspørsmålet ikke er endelig avklart. I same rapport settes en maksimalgrense for turbinhøyden i konsesjonen, som ikke kan endres gjennom MTA- og detaljplan. Dette for å gi bedre forutsigbarhet for berørte parter, slik at man kan vite hva man tar stilling til allerede ved konsesjonssøknaden. NVE anerkjenner her at det er problematisk at det skjer så store endringer mellom det som konsekvensutredes og det som til slutt blir bygget."

Departementets vurdering

Med hjemmel i energiloven § 3-1 fjerde ledd, jf. plan- og bygningsloven (pbl.) § 6-4 tredje ledd, kan departementet bestemme at endelig konsesjon til et vindkraftanlegg uten videre skal ha virkning som statlig arealplan. Vilårene i § 6-4 første ledd for statlig arealplan gjelder ikke ved statlige planvedtak etter tredje ledd.

Den statlige reguleringsplanen departementet vedtok i 2009 ble justert av Tysvær kommune i 2014 slik at reguleringsplanen ble endret tilsvarende. Den statlige plan det nå søkes om begrenser seg til en utvidelse av planområdet på 0,027 km² i forhold til den planen som allerede gjelder.

Departementet har merket seg at kommunestyret ikke godkjente en utvidelse av planområdet av hensyn til endret vingesveip i møtet 1. oktober 2019. Tysvær kommune kan gi dispensasjon fra planbestemmelsene i pbl i henhold til kapittel 19. Av forarbeidene til dispensasjonsbestemmelsen i pbl § 19-2, jf. Ot. prp. nr. 32 (2007-2008) følger det at vilkårene for dispensasjon alltid vil være til stede når det foreligger en endelig konsesjon etter energiloven. Spørsmålet om dispensasjon er imidlertid ikke omtalt i vedtaket fra kommunen 18. februar. Departementet mener kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til at en dispensasjon kunne vært behandlet av Tysvær kommune.

I departementets vurdering av om det skal vedtas en utvidelse av den statlige planen, legges det til grunn at det i denne klagesaken ikke er fremkommet anførsler som rokker ved selve konsesjonen for vindkraftverket, som anses endelig. Departementet har forståelse for at konsesjonæren ikke kan vente lenger på en avgjørelse hensett til et rimelig krav om å få fullført prosjektet i tide. Det er også grunn for konsesjonæren til forventede forutsigbarhet i slike omfattende utbygginger av infrastruktur. Departementet har på dette grunnlag kommet til at anmodningen om statlig plan for utvidelsen av planområdet skal tas til følge. Det er i vurderingen lagt vekt på at konsesjonen til Tysvær vindkraftverk ble gitt med virkning som statlig plan og at Tysvær kommune planbehandlet vindkraftverket og godkjente endringer i reguleringsplanen i 2014. Denne saken er begrenset til mindre endringer av vindkraftverket som følge av andre typer turbiner og teknologiutvikling.

Konklusjon om statlig reguleringsplan

Konsesjonen til bygging og drift av Tysvær vindkraftverk gitt ved departementets vedtak av 24. juni 2008 med etterfølgende endringer, gis virkning som statlig plan, jf. plan- og bygningsloven § 6-4 tredje ledd.

4. Konklusjon

Klagene tas ikke til følge.

Departementet stadfester NVEs vedtak av 18. desember 2019 om alle omsøkte konsesjonspliktige endringer, godkjenning av endring av MTA-plan og detaljplan, godkjenning av MTA-plan for nettilknytning av Tysvær vindkraftverk og samtykke til ekspropriasjon til utvidede rettighetsbelte for nettilknytningen av Tysvær vindkraftverk.

Departementet legger til følgende vilkår til godkjenningen av endringen av detaljplan/MTA:

"Omfanget av skyggekast ved bygninger med skyggekastfølsom bruk skal ikke overstige åtte timer faktisk skyggekast per år eller 30 minutter per dag. Konsesjonær skal legge fram informasjon om hvilke tiltak som skal gjennomføres for å avbøte beregnet skyggekastomfang over anbefalte grenseverdier for NVE innen en frist direktoratet fastsetter."

Konsesjonen til Tysvær vindkraftverk gis virkning som statlig arealplan, jf. energiloven § 3-1 fjerde ledd og plan- og bygningsloven § 6-4.

Departementets vedtak i klagesaken kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd, første punktum.

Departementets vedtak om statlig plan kan ikke påklages, jf. plan- og bygningsloven § 6-4 tredje ledd, annet punktum

Med hilsen

Per Håkon Høisveen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Trond Ulven Ingvaldsen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi: NVE
Tysvær Vindpark AS

Adresseliste

Advokatfirmaet Thommessen AS
Atle Gerhard Heskja
Bjørn Halvor Åsland
Einar Heskja
Emly Årvik
Folkeaksjonen Nei til Vindkraft i Tysvær
Frode Hervik
Fylkesmannen i Rogaland
Halvor Urrang Simonsen
Haugesund Turistforening
Helga Marie Sulen Sund
Hildegunn Flengstad
Jan Bringedal
Jens Bjarne Jensen
John Eirik Flengstad
Jorunn Vierdal
Judith Håland
Kamilla Bakkevig
Kathrine Bakkevig
Linda Dahl
Lønning-Håland bygdelag
MOTVIND SØRVEST
Nils Bjørkelund
Norsk Ornitologisk Forening Haugaland lokallag
Rogaland fylkeskommune
Tysvær kommune